נה) נפטחים נהו. כמוכות קו. ב"ק קיא. ב"מ נה. זבחים קג. מנחות מט. תמיד כח:],

ב) ופסחים נח.ו. ג) במ"ח

תורה אור השלם

1. וְהָאֵשׁ עַל הַמִּוְבַּחַ תּוּקֵד בּוֹ לֹא תִּכְבֶּה וּבָעֵר עָלֶיהָ הַבֹּהַן עַצִים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר

יִיבּיֵן וְעָרָךְ עָלֶיהָ הָעֹלֶה וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֶלְבֵי הַשְּׁלְמִים:

היקרא ו היקרא ו היקרא ו היקרא ו מועבי ויי אָשֶׁר געָּרָה מוֹעֲבִי וְיִי אֲשֶׁר הַקְּרָאוּ אֹתָם מִקְרָאַי קֹדָשׁ לְתַקְרִיב אִשֶּׁה לַיִּיִ עלְה

וּמִנְחָה זֶבַח וּנְסָכִים דְּבַר יוֹם ּהְנְרָוּה זֶבָּה וּיְּבְטְרִים וְּיָבוּ יוֹם בְּיוֹמוֹ: ויקרא כג לז 3. בְּיוֹם הַשַּׁבָּת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת

יַנְרְכָנוּ לְפְנֵי יְלְּוְךְ תְּמִיד מֵאָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלֶם: ויקרא כד ח

פּלְבּי. 4. וְהַבּהַן הַמְּשִׁיחַ תַּחְתִּיו מִבְּנִיו יַצְשָׂה אתָה חָק עוֹלְם לִייָ בָּלִיל תָּקְטָר:

ַוְהִיְתָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו 5 וְהָיְתָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו

וַאֲכָלְהוּ בְּמָקוֹם קָדשׁ בִּי קרַשִׁים הוּא לוֹ מֵאשִׁי

קן ש קן שים הוא לו באפי יִי חָק עוֹלְם: ויקרא כד ט 6. וְאַת הַכֶּבֶשׁ הַשַּׁנִי

תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם כְּמִנְחַת

הַבֶּקֶר וּכְנִסְכוּ תַּעֲשֶׁה אִשֵּׁה

לַכֶּבֶשׁ הָאָחָר בַּקֹּרֵשׁ הַסֵּךְ לַכָּבֶשׁ הָּאֶיְוּי בַ..ֶ נֶסֶךְ שֵׁכְר לַיְיָ: במדבר כח ז

רים ניחם ליי:

ויקרא ו מו

במדבר כח ח

עין משפם נר מצוה

לג א מיי׳ פ״ה מהל׳ תמידין לג א מייי פייט מההי ממידין הלכה ג: לד ב מייי פייו מהלי ממידין הלכה יא וופ"ד הלכה

להם זמן ונדרים ונדבות שכיחי בכל יום והא בפרק התכלת (מנחות דף מוסף רש"י מט.) מייתי לקרא דהעולה לתמידין ת"ל וערך עליה העולה. בתר ובער עליה הכהן כתיב, קודמין למוספין דקאמר היכי דמי הא דתנן התמידין אינן מעכבין דהוא סידור מערכה (פסחים וווו). העולה היא עולה המוספין אילימא דאית ליה ולקדם וח). העודה היא עודה ראשונה. מדלא כמיב וערך עליה עולה, אלא העולה, הכי קאמר וערך עליה מיד העולה החשובה האמורה מתלה לכל העולות, והיינו והתניא העולה כו' ועוד קשה טפי דבס"פ הגחל קמא (ב"ק דף קיא.) דרש מדכתיב (במדבר ה) מלבד איל הכפורים מכלל דכסף ברישא ופריך עולת תמיד דפרשת קרבנות (כפ' פנחס) דקרבן תמיד כתיב ברישת (פסחים שם, אלא מעתה מלבד עולת הבקר מכלל דמוספין ברישא והתניא העולה וכו׳ וכעי"ז כתובות קו. וזבחים הוה ליה למיפרך ממתני׳ דכל התדיר קג.) או: העולה משמע העולה תהא ראשונה לכל (זבחים דף פט.) דאדרבה ממלבד גופיה הקרבנות (מנחות מט.) או: ה' יתירה דריש (ב"מ נה.). לבזיכין. היא לבונה הנתונה דרשינן איפכא וליכא למימר נמי דאינטריך מלבד ללבור שאין להם בשני בזיכים על שתי מערכות תמידין ומוספין אלא כדי אחד מהם של לחם הפנים, ובשבת דהא מתני׳ דכל התדיר לא איירי מסלקין הישנה ומסדרין את החדשה כדכתיב (ויקרא כד) כולה אלא בלקדם דומיא דדם חטאת קודם לדם עולה דקתני התם בהדה הבזיכין והן מתירין הלחם לאכילת כהנים כדכתיב (שם) וליכא למימר נמי חד למצוה וחד לעכב דעיכובא ליכא כדאמר בפרק יהיתה ללחם לאזכרה וחולקין **הלחס מיד** (פסחים נח.). התכלת (מנחות דף מט.) וי"ל דהעולה מוספין קודמין לבזיכין. לסילוק נזיכין והקטרתן (שם). עולה ראשונה להקדמה דהקטרה דקרא בהקטרה איירי וקרא דמלבד להקדמת שחיטה שתעשו את אלה בעשיית דם איירי והשתא ניחא דמייתי

צפ' התכל' (ג"ז שם) מהעולה לאשמעי'

בהקטרה דלא תנן בפ' כל התדיר (זבחים

דף פח.) דתמיד קודם אי נמי משום

רבינו חננאל

שנאמר וערך עליה העולה, ואמר רבא העולה כלשון . ידוע כי היא עולה ראשונה. מנחה לחביתין שנאמר עולה ומנחה. כלומר אחר העולה מנחה. חביתין לנסכין. פיר׳ מצאוו שהמוחה זבח ונסכים, והחביתין אע"פ שאינם מנחת זבח הן מנחת כהן, שנאמר על מחבת בשמן, לפיכך אמר כל ששם מנחה עליה קודמת ששם כונווו פליוו קודמו: לנסכים. נסכין למוספין, שנאמר זבח ונסכים, כלומר התמיד ועמו נסכים ואחריו לבזיכין דאע"ג דאיכא למימר בזיכין גמרי חק חק מן קדשים הוא (לה') [לו] מאשי י ה' חק עולם, וכתיב בחביתין יעשה אותה חק עולם . לה' כליל. כשם שקודמין הבזיכין. כיון דכתיב בבזיכין . ביום השבת ביום השבת. וביום השכת פעם אחת, אהוי ריוח ריוח שכחר שחר היתה קריבה בין דם לאיברים כו׳. אוקימנא לרבנן כדתנן כל שבעת הימים הוא זורק את הדם ומקטיר את הקטורת ומטיר את הורות. ומתניתין דהכא לא דקדק . לשנותם על הסדר. והא דאבא המערכה אביי משמא דגמרא אליכא דאכא שאול. ותני קודמת לאברים הנה הקטורת בין נרות לאיברים. וקטורת

אברין לנסכין, גמר מן הקטורת של שחר, מה הקטורת של שחר כתיב בה בבקר בבקר בהיטיבו את הנרות יקטירנה, הנה - בכך בכקר מקטיר ואחר הקטורת התמיד ומנחתו ונסכו, כך תמיד של בין הערבים אחר הקטורת נסכין. ואקשינן כיון בכך בבקר מקטיר ואחר הקטורת נסכין. ואקשינן כיון שאתה למד תמיד של בין הערבים מתמיד של שחר, למוד אותו לכל דבר ותהיה הקטורת קודמת אפילו לאיברים. ודחינן מי כתיב כאיברי הבקר, [כמנחת הבקר] וכנסכו כתיב, למנחה ולנסך הקישו ולא לאיברים. ת"ד ונסכו רביעית ההין יין

העולה עולה ראשונה. תימה למה לי קרא תיפוק ליה ממלבד עולת הבקר אשר לעולת התמיד דנפקא לן מיניה בפרק כל התדיר (זבחים דף פט.) כל התדיר מחבירו קודם את חבירו וכי תימא דההוא למוספין והאי לנדרים ונדבות ולריכי דמוספין [קבוע]

> ת"ל יוערך עליה העולה ואמר רבא שיהעולה היא עולה ראשונה ומנחה לחביתין עולה ומנחה וחביתין לנסכים שום מנחה ונסכים למוספין יזבח ונסכים ומוספין לבזיכין והתניא בזיכין קודמין למוספין תנאי היא אמר אביי מסתברא כמאן דאמר ימוספין קודמין לבזיכין לאו מי אמרת בבקר בבקר להקדים הכא נמי ביום ביום לאחר מ"מ דמאן דאמר בזיכין קודמין למוספין גמר יחוקה יחוקה מחביתין אי מהתם גמר ליגמרה כולה מילתא מהתם להכי אהני ביום ביום לאחר: סמורת של שחר היתה קריבה בין דם לאיברים וכו': מני אי רבנן בין דם לנרות מיבעי ליה אי אבא שאול בין נרות לאיברים מיבעי ליה לעולם רבנן היא ובסידרא לא קא מיירי: ושל בין הערבים היתה קריבה בין איברים לנסכים וכו': מנא הני מילי אמר ר' יוחנן דאמר קרא יכמנחת הבקר וכנסכו תעשה מה מנחת הבקר קטורת קודמת לנסכים אף כאן קטורת קודמת לנסכים אי מה להלן קטורת קודמת לאיברים אף כאן קטורת קודמת לאיברים מי כתיב כאיברי הבקר כמנחת הבקר כתיב כמנחת הבקר ולא כאיבָרי הבקר אוֹ תנו רבנן יונסכו רביעית ההין ילמד של שחרית משל ערבית

הוה ס"ד דמקשה שהוא מעכב הלכך פריך מברייתא דלשון שלא יהיה דבר קודם משמע טפי עיכובא מלישנא דמתני' דכל התדיר וניחא נמי דלא מייתי בהגוזל המא מההיא דכל התדיר לאוכוחי ועל מלבד איל הכפורים דלא הוין כסף ברישא דאיכא למימר לעולם כסף ברישא והדר איל כסדר שנכתבו בפרשה אבל בכל התדיר איירי בעשיית דם וה״ק קרא מלבד עולת הבקר שעשיתם עבודת הדם כבר תעשו את אלה אבל הקטרה דכתיב מקמי קרא דמלבד תהא קודם התמיד דכולי קראי דקמיה בהקטרה משתעי דכתיב בהו (במדבר כח) אשה ריח ניחוח להכי אנטריך לאיתויי העולה דאפילו בהקטרה תמיד קודם אע"ג דהקטר מוספין כתיב ברישא אפ"ה תמיד קודם הכא נמי נימא דאע"ג דכסף כתיב ברישא איל הכפורים קדים מיהו חימה למה לי קרא דהעולה ודמלבד לאשמועינן דתמידין

קודמין למוספין תיפוק ליה דבתמידין כחיב בבקר ובמוספין כחיב ביום ויוקדם דבר שנאמר בו בבקר לדבר שנאמר בו ביום ואמרי נמי מוספין בשש ואז אינו בקר וי"ל דאי לאו קרא דהעולה היינו מאחרין הקטרת התמיד עד אחר הקטרת המוסף כדמשמע בהגוזל קמא (ב"ק דף קיא.) מדכתיב מלבד ותעשה בבקר הוה מוקמינן ליה לעבודת דם אבל קשה עדיין כיון דכתיב העולה לאפוקי מההיא סברא למה לי קרא דמלבד לאשמועינן דחמיד קודמת למוספין בעבודת דם תיפוק ליה מדכתיב בבקר בחמיד ובמוספין ביום ונ"ל דאילטריך מלבד למיגמר בעלמא דבכל מקום חדיר ושאינו חדיר חדיר קודם דמאי טעמא כחב אשר לעולת החמיד פשיטא דעולת הבקר היא עולת התמיד אלא טעמא קא יהיב קרא למילתיה מאי טעמא אמרי לך מלבד עולת הבקר שהיא תקדום לפי שהיא עולת התמיד וכל דבר שהוא תדיר קודם לדבר שאינו תדיר וכן משמע בפ' כל התדיר דגמר מהכא בכל דוכתא דקתני כל התדיר מחבירו קודם כו' עד שנאמר מלגד: העולה עולה ראשונה. י"מ שהיא עולת החמיד שכתובה ראשונה לכל הקרבנות בפרשת פינחס אי נמי קסבר עולה שהקריבו אבותינו לפני הר סיני עולת תמיד הואי והיא היתה ראשונה לכל הקרבנות ליבור ופלוגתא היא בפ"ק דחגיגה (דף ו.) דאיכא למ"ד עולת תמיד הוה ואיכא למ"ד עולת ראייה הוה (וע' סוס' ב"מ נה.): חברתין דנסכים שום מנחה. הא דלא קאמר טעמא משום דבחביתים כחיב מחליתה בבקר משום דבנסכים כחיב נמי בבקר כמנחת הבקר וכנסכו (במדבר כח):

בסבים דמוספין ובח ונסכים. סימה לי אמאי לא קאמר טעמא יוקדם דבר שנאמר בו בבקר לדבר שנאמר בו ביום ובלאו הכי אינטריך קרא לובח ונסכים לדרשא אחריתי בפרק התודה (מנחות דף עט.) אין הנסכים מתקדשין אלא בשחיטת הובח שנאמר זבח ונסכים ונ"ל דאילטריך למילף מהאי קרא כדי ליישב אותו אפי' למאן דאמר בזיכין קודמין למוספין אע"ג דהכא כתיב ביום והכא כתיב תרי ביום אלמא דלא משמע ליה ביום לאחר להכי מייתי קרא דובח ונסכים אין להקשות מנלן דמנחה קודמת לנסכים אי משום דכתב עולה ומנחה אימא דנסכים קודמין למנחה דכתיב זבח ונסכים דהא לא קשה כלל דבכל דוכתא כחיב מנחה ברישא ואח"כ נסכים ובההוא קרא גופיה כתיב מנחה ברישא דכתיב עולה ומנחה זבח ונסכים:

לעולם רבגן היא. הא דלא קאמר אי בעית אימא רבען אי בעית אימא אבא שאול ובסידרא לא קא מיירי י"ל משום דרישא דלא כאבא שאול דקתני ונכנס להקטיר קטורת ולהיטיב הנרות כדאמר בפ"ק (דף יד:):

מ"ל וערך עליה העולה וגו'. העולה משמע תהא ראשונה דאי : עליה שיקטירו עליה עולה ושלמים נכתוב וערך עליה שלחורויי בעלמא אתא שיקטירו עליה עולה עולה ומנחה. להקריב חשה לה׳ עולה ומנחה זבח ונסכים דבר יום ביומו (ויקרא כג) עולה ומנחה לימדך שתהא מנחת העולה

> בין עולה למנחת התמיד: שום הבקר. תהא מנחת ערב: מה הבקר. תהא מאוחרת מנחת

לקטורת שהרי אף איברים מאוחרים לה: אף מנחת הערב. קטורת קודמת לה: מי כחיב כחיברי הבקר. כן יהיה חיברי הערב ותידוק מינה מה איברי הבקר מאוחרים לקטורת אף איברי הערב מאוחרים לה: כמנחת הבקר. תהא מנחת הערב: ולא כאיברי הבקר. איברי הערב: ונסכו רביעים ההין לכבש האחד. גבי תמידין כתיב ולימד על האחד שטעון נסכים ומיהו האחד הוא של ערבית דהא מיניה סליק דכתיב לעיל מיניה ואת הכבש השני תעשה בין הערבים ועשירית האיפה סולת וגו' עולת תמיד העשויה וגו' ונסכו רביעית ההין: ילמד שחרית משל ערבית. מה זה טעון נסכים אף זה טעון נסכים:

. מלינו (לאוקומי) [לאקדומי] לכל מילי דתמיד אפילו לדם, דהא דם הוא עיקר עבודה ומכפר עדיף. ועוד דא״כ כל נירות קדמי מהאי

טעמא ובמאי מספיק להו. העודה עודה ראשוגה. פי׳ הקונטרס היא מהא ראשונה. ואין נראה [דמנא] לן דבממיד מיירי. ועל כן נראה כמו שפי׳ הקונטרס בפרק

אחר העולה מיד ולא יפסיקו חביתין

מנחה. הואיל וחביתין אף הן מנחה והזקיקם הכתוב עם התמיד דכתיב בה (במדבר כח) ועשירית האיפה סולת למנחה תמיד די אף היא תהא סמוכה לחמיד אחר מנחת נסכים כדכתיב עולה ומנחה: זבח ונסכים. למדנו שלא יפסיק קרבן אחר בין זבח לנסכים: תנאי היא. רבי ישמעאל ורבי עקיבא פליגי בה בפסחים בפרק תמיד נשחט (דף נח.): ביום. ביום השבת יערכנו וויהרא כד) ולשון ביום משמע באור עלום היום ולח בבקרו: חוקה חוקה. בחביתין כתיב(שם ו) חק עולם לה' כליל תקטר ובבזיכין כתיב (שם כד) קדש קדשים הוא לו מאשי ה׳ חק עולם ואכולה מילתא קאי וגמרינן מיניה שתקדים למוספין כחביתין: וליגמרה לכולה מילחה. להקדימן אף לנסכים: אי רבנן. דאמרי בפ' קמא (דף טו.) בקטורת מפסיק להטבת נרות: בין דם לנרוח מיבעי ליה. בין עבודת הדם לעבודת הנרות קודם שיגמרם: לעולם רבנן היא. ניחא ליה לאוקמה כרבנן: ובסידרא לא קא מיירי. לא דק: בין איברים לנסרים. למנחת נסכים: רמנחת

הגהות מהר"ב רנשבורג

אם' גמ' ת"ר ונסכו וכו' משל ערבית. נ"ב דודאי מנחה ונסכים אלו אחרווייהו האי תעשה בין הערבים השני מעשה בין הערבים כמנחת הבקר וכנסכו וגו. אלא דלהכי כתיב הכא לכבש הא לומר לך שיש לעשות א מהן עיקר. ונ"מ כמ"ש מוסי בד"ה רבי אומר וכר. אל הא ודאי דידעינן שפיר מבני הם דומי דיינניק טפיר דשניהן טעונין נסכים מקרח דכתנחת הבקר וכנסכו ובהא פליגי דרבנן סברי דההים לכבש הא קאי אדסמיך ליה ואת הכבש השני תעשה בין הערבים וממנו עשה הכתוב עיקר וילמד שחרית משל ערבית ואע"ג דמדכתיב כמנחת הבקר וכנסכו משמע אדרבה דשל ערב למד משל נחרבה דשנ ערב לנו וושל בקר אה"ל וההיא אילטריך לדרשה דר' יוחנן לעיל מזה מה מנחת הבקר קטרת קודמת וכו' עכ"ל ש"י ויעו"ש שהאריך עוד אבל זה נכון:

תום' ישנים

ועוד תירץ ה"ר יוסף על קושיא אחרונה מדכתב בהטיבו את הנירות ולא כתב המנורה משמע שיש כאן הפסקה. 'קמירנה. ואע"ג דלעיל מקדים דישון להטבה, היינו משום דאין מעבירין על המלות הילכך בדישון מקדמיט, הילכך בדישון מקדמינן, דבבקר בבקר נמי קאי עליה כדפי? בקונטרס משום דאין מעבירין, והקטרה מאחרינן משום דמשמע והדר יקטירנה. קשרת לאיברים בו'. והא לא